

Vec C-98/22

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

14. február 2022

Vnútroštátny súd :

Cour d'appel de Paris

Dátum podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania:

2. február 2022

Žalobca:

Eurelec Trading SCRL

Žalovaní:

Ministre de l'Économie et des Finances

Scabel SA

Groupement d'Achat des Centres Édouard Leclerc (GALEC)

Association des Centres distributeurs Édouard Leclerc (ACDLEC)

Stručné zhrnutie skutkových okolností a konania vo veci samej

- 1 V spore vo veci samej stoja proti sebe francúzsky minister hospodárstva a financií a dve belgické spoločnosti: spoločnosť Eurelec, spoločnosť založená podľa belgického práva so sídlom v Bruseli, ktorá je nákupnou centrálou založenou francúzskou skupinou Leclerc a nemeckou skupinou Rewe a spoločnosť Scabel, spoločnosť založená podľa belgického práva so sídlom v Bruseli, ktorá plní úlohu sprostredkovateľa medzi spoločnosťou Eurelec a francúzskymi a portugalskými regionálnymi nákupnými centrálnymi skupiny Leclerc. Účastníkmi konania sú aj dva francúzske podniky: národná nákupná centrála skupiny Leclerc, ktorá dojednáva ročné rámcové zmluvy s francúzskymi dodávateľmi („GALEC“) a asociácia distribučných centier E Leclerc („ACDLEC“).
- 2 Po skončení vyšetrovania vedeného v rokoch 2016 až 2018 francúzsky minister hospodárstva a financií (ďalej len „minister“) vyjadril podozrenia z uplatňovania postupov, ktoré môžu obmedziť hospodársku súťaž v Belgicku spoločnosťou Eurelec voči dodávateľom usadeným vo Francúzsku. Spoločnosti Eurelec, Scabel, GALEC a ACDLEC spochybňujú postupy, ktoré sú im vytýkané.
- 3 Minister podal proti týmto štyrom spoločnostiam žalobu na tribunal de commerce de Paris (Obchodný súd Paríž), ktorou sa najmä domáhal určenia, že postupy týchto spoločností, spočívajúce v uložení dodávateľom povinnosti uplatňovať belgické právo na uzavretú zmluvu s cieľom odoprieť im uplatnenie kogentných ustanovení stanovených francúzskym obchodným zákonníkom, najmä tých, ktoré umožňujú voľné uzavretie zmluvy na základe všeobecných obchodných podmienok dodávateľa na strane jednej, a v uložení dodávateľom, a to na základe zavedenia organizovaných a rozsiahlych postihujúcich opatrení, výrazného poklesu ceny „triple net“ za predchádzajúci rok a bez akejkoľvek kompenzácie, na strane druhej, predstavujú zavedenie výraznej nerovnováhy práv a povinností strán.
- 4 Rozsudkom z 15. apríla 2021 Tribunal de commerce de Paris (Obchodný súd Paríž) rozhodol, že námietka nedostatku právomoci vznesená spoločnosťami je prípustná, ale nedôvodná. Zamietol tiež ich návrhy na začatie prejudiciálneho konania týkajúce sa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, 2012, s. 1) (ďalej len „nariadenie Brusel Ia“). Vyhlásil, že má právomoc rozhodnúť o dodržiavaní článku L442 – 6 (teraz L442- 11) obchodného zákonníka na francúzskom území v rámci sporu a odkázal účastníkov konania na ďalšie pojednávanie vo veci samej.
- 5 Podaniami z 18. a 21. mája 2021 spoločnosti Scabel a Eurelec podali proti tomuto rozsudku odvolanie na Cour d'appel de Paris (Odvolací súd Paríž).

- 6 Cour d'appel de Paris (Odvolací súd Paríž) (vnútroštátny súd) má teda určiť, či majú francúzske súdy právomoc rozhodovať o žalobe, ktorú podali francúzske orgány proti spoločnostiam usadeným v Belgicku, aby zistili, sankcionovali a ukončili postupy údajne obmedzujúce hospodársku súťaž voči dodávateľom usadeným vo Francúzsku.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej týkajúce sa občianskej a obchodnej povahy žaloby ministra v zmysle nariadenia Brusel Ia

- 7 Podľa spoločnosti Eurelec môže povaha a predmet žaloby ministra, ako aj dôkazy, ktoré minister použil na podporu tejto žaloby, vyňať toto konanie z pôsobnosti nariadenia Brusel Ia. V tejto súvislosti pripomína, že aj keby sa pravidlo vnútroštátneho práva uplatniteľné na vec samu považovalo za kogentnú normu, nemôže založiť medzinárodnú právomoc francúzskych súdov.
- 8 Spoločnosti Eurelec a Scabel tvrdia, že pojem „občianske a obchodné veci“ v zmysle článku 1 nariadenia Brusel Ia nemožno vykladať odkazom na vnútroštátne právo členského štátu, pričom uvádzajú, že žaloba ministra patrí svojou povahou a predmetom pod výkon výsad verejnej moci, ktorý sa prejavuje výkonom právomocí, ktoré sú excesívne vzhľadom na pravidlá všeobecného práva uplatniteľné na vzťahy medzi jednotlivcami, takže spor nepatrí do oblasti občianskeho a obchodného práva.
- 9 Podľa ich názoru uloženie občianskoprávnej pokuty nemožno zamieňať s výsadným právom, ktoré sa priznáva jednotlivcom, domáhať sa náhrady škody, ktorá im bola priamo spôsobená, a minister využíva dôkazy získané prostredníctvom výsadných práv verejnej moci, v tomto prípade prehliadok a zabezpečovacích úkonov v priestoroch spoločností ACDLEC a GALEC podľa článku L 450-4 obchodného zákonníka, zatiaľ čo procesné možnosti, ktoré majú súkromné osoby k dispozícii podľa článku 145 občianskeho súdneho poriadku, nemožno stotožňovať s vyšetrovacími právomocami orgánov verejnej moci. V tejto súvislosti tvrdia, že akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, hoci aj verejnoprávna, môže konať na základe článku 145 občianskeho súdneho poriadku, čo nie je prípad článku L 450-4 obchodného zákonníka. Okrem toho nie je trestným činom bránenie opatreniu na vykonanie dokazovania *in futurum* nariadenému na základe článku 145 občianskeho súdneho poriadku, zatiaľ čo akékoľvek bránenie prehliadkam a zabezpečovacím úkonom uskutočňovaným generálnym riaditeľstvom pre hospodársku súťaž, ochranu spotrebiteľa a stíhanie podvodov ministerstva hospodárstva a financií predstavuje trestný čin bránenia vyšetrovaniu (článok L 540 – 8 obchodného zákonníka).
- 10 Spoločnosť Eurelec tiež pripomína, že Cour de cassation (Kasačný súd) v rozsudku zo 6. júla 2016, č. 15-21.811, rozhodol, že žaloba ministra vzhľadom na svoju povahu a predmet patrí medzi výsady verejnej moci vyhradené ministrom.

- 11 Podľa ministra patria jeho návrhy do vecnej pôsobnosti nariadenia Brusel Ia a vzhľadom na odpovede poskytnuté v rozsudku zo 16. júla 2020, *Movic a i.* (C-73/19, EU:C:2020:568) neexistuje žiadna náročnosť výkladu ani rozumná pochybnosť, ktoré by mohli odôvodniť návrh na začatie prejudiciálneho konania, pričom sa domnieva, že záujem na tomto návrhu nie je preukázaný, hoci údajná neuplatniteľnosť uvedeného nariadenia neznamena právomoc cudzieho súdu.
- 12 Minister tvrdí, že ako uvádza Súdny dvor v rozsudku zo 16. júla 2020, *Movic a i.* (C-73/19, EU:C:2020:568), „obranu všeobecného záujmu si nemožno zamieňať s výkonom výsad verejnej moci“, ustanovenia článku L 442-6, 1, 2 obchodného zákonníka majú kogentnú povahu, ktorá sa týka ochrany francúzskeho verejného hospodárskeho poriadku a použije sa na ochranu všeobecného záujmu s cieľom dosiahnuť uloženie občianskoprávnej pokuty. Podľa jeho názoru, keďže cieľom jeho žaloby je chrániť francúzsky verejný hospodársky poriadok, je prirodzené, aby rozhodovanie o tejto žalobe bolo vyhradené francúzskemu súdu, ako to uviedol Cour de cassation v už citovanom rozsudku zo 6. júla 2016.
- 13 Pokiaľ ide o využitie svojich vyšetrovacích právomocí, považuje za potrebné rozlišovať medzi fázou vyšetrovania a fázou súdneho konania a tvrdí, že kritériom uplatniteľnosti nariadenia Brusel Ia je použitie týchto dôkazov a nie spôsob ich získania. V tejto súvislosti sa odvoláva na návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Szpunar vo veci *Movic a i.* (C-73/19, EU:C:2020:297, bod 59), pričom dodáva, že vo veci *Movic* výkon vyšetrovacích právomocí štátnymi kontrolnými orgánmi, na základe ktorých zistili skutočnosti odôvodňujúce ich žalobu, nebránil uplatneniu nariadenia Brusel Ia. Poznamenáva, že súd, ktorý rozhoduje o týchto dôkazoch, nikdy nerozhodol, že nemá právomoc, a to ani v prípade, keď sa jednalo o zahraničné spoločnosti, ako to bolo vo veciach *Apple Expédia* alebo *Booking* a nebolo by vhodné rôzniť sa pri uplatňovaní nariadenia v závislosti od povahy dôkazu.

Napokon dodáva, že jeho žaloba je súčasťou rovnocenného vzťahu so žalovanými, keďže podlieha pravidlám občianskeho súdneho poriadku, ktoré sa uplatňujú na všetkých účastníkoch konania, so všetkými súvisiacimi zárukami, a že kvalifikácia porušenia a prípadne uložená sankcia podliehajú nezávislému posúdeniu rozhodujúcich súdov.

Stručné zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 14 Minister zakladá svoju žalobu na článku L 442-6, I bode 2 francúzskeho obchodného zákonníka v znení predchádzajúcom nariadeniu č. 2019-359 z 24. apríla 2019, ktorým sa mení hlava IV knihy IV obchodného zákonníka, ktorý ich vo svojom článku 2 nahrádza ustanoveniami článku L 442-1 bodu I toho istého zákonníka.

- 15 Článok L 442-6 (pôvodný) obchodného zákonníka stanovuje: „I. Každý výrobca, obchodník, priemyselník alebo osoba zapísaná v živnostenskom registri zodpovedá za spôsobenú škodu a má povinnosť ju nahradiť:

...

2. v prípade uloženia alebo pokusu uložiť obchodnému partnerovi povinností, ktoré vytvárajú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán.

...

III. – Žalobu podáva na príslušný občianskoprávny alebo obchodný súd akákoľvek osoba, ktorá preukáže oprávnený záujem, prokurátor, minister hospodárstva alebo predseda orgánu pre hospodársku súťaž, ak tento orgán vo veciach, ktoré patria do jeho právomoci, zistí konanie uvedené v tomto článku.

...“

- 16 Stíhané spoločnosti spochybňujú právomoc francúzskeho súdu rozhodovať o postupe ministra voči obom spoločnostiam založeným podľa belgického práva. V prejednávanej veci teda ide o určenie, či súd členského štátu má právomoc rozhodovať o žalobe podanej orgánmi tohto štátu proti spoločnostiam usadeným v inom členskom štáte týkajúcej sa zistenia, sankcionovania a ukončenia údajných praktík obmedzujúcich hospodársku súťaž vo vzťahu k dodávateľom usadeným v členskom štáte, v prejednávanej veci vo Francúzsku.
- 17 Uplatní sa nariadenie Brusel Ia, ktoré vo svojom článku 1 ods. 1 stanovuje: „Toto nariadenie sa uplatňuje v občianskych a obchodných veciach bez ohľadu na povahu súdu alebo tribunálu. Neuplatňuje sa najmä na daňové, colné a správne veci ani na zodpovednosť štátu za úkony a opomenutia pri výkone štátnej moci (*acta iure imperii*).“?
- 18 Podľa Súdneho dvora (rozsudok zo 16. júla 2020, Movic a i., C-73/19, EU:C:2020:568) sa článok 1 ods. 1 nariadenia Brusel Ia má vykladať v tom zmysle, že pod pojem „občianske a obchodné veci“ uvedený v tomto ustanovení spadá žaloba podaná orgánmi členského štátu proti podnikateľom usadeným v inom členskom štáte, v rámci ktorej tieto orgány ako hlavný návrh žiadajú, aby sa určilo, že došlo k porušeniam spočívajúcim v nekalých obchodných praktikách, o ktorých tieto orgány tvrdia, že sú protiprávne, a nariadilo sa ich zastavenie, a ako vedľajší návrh, aby sa uložila povinnosť uverejniť informáciu o vyhlásenom rozhodnutí a uložila sa pokuta.
- 19 V rozsudku Movic Súdny dvor uvádza:
- v bode 33, že pojem „občianske a obchodné veci“ treba považovať za samostatný pojem, ktorý treba vykladať s odkazom na jednej strane na ciele a systematiku uvedeného nariadenia a na druhej strane na všeobecné zásady vyplývajúce zo všetkých vnútroštátnych právnych poriadkov,

- v bode 34, že potreba zabezpečiť riadne fungovanie vnútorného trhu, ako aj potreba zabrániť, aby sa v záujme riadneho výkonu súdnictva nevydávali v členských štátoch nezlučiteľné rozsudky, vyžadujú široký výklad uvedeného pojmu „občianske a obchodné veci“,
 - v bode 35, že opakovane rozhodol, že hoci niektoré spory medzi orgánom verejnej moci a osobou súkromného práva môžu patriť do pôsobnosti nariadenia Brusel Ia, neplatí to v prípade, ak verejný orgán koná v rámci výkonu verejnej moci,
 - v bode 36, že uplatnenie výsad verejnej moci jedným z účastníkov sporu, keďže tento vykonáva výnimočné právomoci v porovnaní s pravidlami uplatniteľnými na vzťahy medzi jednotlivcami, totiž vylučuje taký spor spomedzi „občianskych a obchodných vecí“ v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia Brusel Ia,
 - v bode 37, že na určenie, či vec spadá alebo nespadá pod pojem „občianske a obchodné veci“ v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia Brusel Ia a v dôsledku toho do pôsobnosti tohto nariadenia, je potrebné určiť právny vzťah medzi účastníkmi konania a jeho predmet, alebo alternatívne preskúmať základ žaloby a podmienky uplatnenia podanej žaloby;
 - v bode 57, že len vtedy, keby sa verejný orgán z dôvodu použitia určitých dôkazov nenachádzal konkrétne v rovnakej situácii ako súkromnoprávna osoba v prípade podobného sporu, bolo by potrebné dospieť k záveru, že takýto orgán využil v danom prípade výsady verejnej moci.
 - v bode 59, že z informácií, ktoré má Súdny dvor k dispozícii, nevyplýva, že by v rámci konania prebiehajúceho pred vnútroštátnym súdom belgické orgány akýmkoľvek spôsobom využili dôkazy, ktoré získali pomocou svojich výsad orgánu verejnej moci, čo musí prípadne overiť vnútroštátny súd.
- 20 Vnútroštátny súd sa pýta, či riešenie poskytnuté v tomto rozsudku možno uplatniť na významne nerovnovážnu žalobu podanú ministrom, ktorej cieľom je preukázať existenciu praktiky obmedzujúcej hospodársku súťaž. Domnieva sa, že na zodpovedanie tejto otázky je potrebné preskúmať žalobu podanú ministrom najmä proti dvom spoločnostiam založeným podľa belgického práva z hľadiska francúzskeho systému.
- 21 Podľa článku L 442-6 (pôvodného) obchodného zákonníka, ak môže poškodená osoba podať žalobu o náhradu škody spôsobenej predmetnými postupmi a domáhať sa ukončenia postupov alebo neplatnosti zmluvnej podmienky, minister a prokurátor môžu sami navrhnúť uloženie občianskoprávnej pokuty páchatel'ovi postupov.
- 22 Okrem toho, že minister, ktorý koná v mene všeobecného záujmu, nemusí odôvodniť svoj záujem na konaní a môže podať žalobu kvalifikovanú ako

samostatnú podľa už citovaného rozsudku Cour de cassation zo 6. júla 2016, môže využiť svoje vyšetrovacie právomoci.

- 23 V prejednávanej veci minister predložil dôkazné prostriedky, ktoré získal v priestoroch ACDLEC a GALEC na základe ustanovení článku L 450-4 obchodného zákonníka, ktoré mu umožňujú, aby zástupcovia Úradu pre hospodársku súťaž, poverení na tento účel, vykonali prehliadky vo všetkých priestoroch, ako aj zabavovali dokumenty a akékoľvek informačné nosiče. Takto získané dôkazy však podliehajú zásade voľného namietania v občianskoprávnom konaní.
- 24 Na porovnanie, pokiaľ ide o dokazovanie, súkromné osoby nedisponujú týmito výsadami, ale opatreniami na vykonanie dokazovania *in futurum*, ktoré možno nariadiť na základe článku 145 občianskeho súdneho poriadku na návrh akejkoľvek fyzickej alebo právnickej osoby, a to aj verejnoprávneho subjektu, akými sú príkaz na predloženie listín, znalecký posudok, zabezpečovacie opatrenia súdnym exekútorom. Tieto dôkazné prostriedky môžu byť priznané na základe žaloby, t. j. nekontradiktórne, ak sa preukáže ich potreba.
- 25 Okrem toho nie je trestným činom bránenie opatreniu na vykonanie dokazovania *in futurum* nariadenému na základe článku 145 občianskeho súdneho poriadku, zatiaľ čo akékoľvek bránenie prehliadkam a zabezpečovacím úkonom uskutočňovaným úradníkmi splnomocnenými na tento účel predstavuje trestný čin bránenia vyšetrovaniu.
- 26 Vnútroštátny súd sa preto pýta, či, ako je to v prejednávanej veci, ak minister využíva svoje osobitné vyšetrovacie právomoci na preukázanie existencie praktík, ktoré predstavujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov a žiada súd o uloženie občianskoprávnej pokuty s cieľom ich sankcionovania, využíva pri uplatnení svojej žaloby výsadu verejnej moci, ktorá ho vylučuje z pôsobnosti nariadenia Brusel Ia, keďže nespadá do oblasti občianskeho práva a občianskych vecí.
- 27 Vzhľadom na osobitosť žaloby ministra vo francúzskom vnútroštátnom poriadku teda existuje odôvodnená pochybnosť, či žaloba, ako ju v prejednávanej veci podal minister, patrí do vecnej pôsobnosti nariadenia Brusel Ia, uplatniteľného v „občianskych a obchodných veciach“, čo môže odôvodniť návrh na začatie prejudiciálneho konania upravený v článku 267 ZFEÚ.
- 28 Vnútroštátny súd prerušuje konanie a predkladá Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa oblasť ‚občianskych a obchodných vecí‘, vymedzená v článku 1 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach vykladať v tom zmysle, že do jej pôsobnosti patrí žaloba – a z neho vyplývajúce súdne rozhodnutie – i) podaná francúzskym ministrom hospodárstva a financií na základe článku L 442-6 (pôvodného) francúzskeho obchodného

zákonníka proti belgické společnosti, ii) o určení a ukončení postupov obmedzujúcich hospodársku súťaž a o uloženie občianskoprávnej pokuty údajnému páchatelovi týchto postupov, iii) na základe dôkazov získaných prostredníctvom jeho osobitných vyšetrovacích právomocí? “

PRACOVNÝ DOKUMENT